

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII

AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

HOTĂRÂREA nr. 166 din 03.02.2021

Dosar nr.: 327/2020

Petiția nr.: 2751/12.05.2020

Petentă: Asociația Elevilor din Constanța

Reclamat: Ministerul Educației Naționale

I. Numele, domiciliul sau reședința părților 1. Numele, domiciliul, reședința sau sediul petentului

Asociația Elevilor din Constanța - str. Eliberării, nr. I, bl.F3,A, ap. 6, mun. Constanța, jud. Constanța

2. Numele, domiciliul, reședința sau sediul părților reclamate Ministerul Educației Naționale

II. Obiectul sesizării și descrierea presupusei fapte de discriminare

Acces îngăduit la educația online prin nepunerea la dispoziție în mod gratuit a resurselor. Ordinul MEC nr. 4135/2020 privind aprobarea instrucțiunii pentru crearea și/sau întărirea capacității sistemului de învățământ preuniversitar prin învățare on-line creează efecte discriminatorii pe bază de categorie socială.

III.Procedura de citare

3. În temeiul art. 20, alin.4, din O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării, prin intermediul adreselor nr. 2751/12.06.2020 și nr. 3494/12.06.2020, din cauza contextului epidemiologic și a stării de urgență instituită a solicitat acordul soluționării în lipsă, fără audierea părților, și depunerea unui punct de vedere în temeiul principiului inversării sarcinii probei.
4. Asociației petente i s-a pus în vedere să depună actul de constituire pentru a proba interesul în fața Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării, fără însă ca această să răspundă solicitării.
5. Procedura legal îndeplinită.

IV. **Sușținerile părților Sușținerile petenților**

6. Asociația petentă sesizează Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării, arătând că, față de prevederile art. 12 ale Ordinului nr. 4135/2020 privind aprobarea Instruțiunii pentru crearea și/sau întărirea capacității sistemului de învățământ preuniversitar prin învățare on-line, *“(1) Preșcolarul/Elevul are dreptul de a avea acces gratuit la portalurile, platformele de învățare, bibliotecile virtuale și alte resurse de învățare digitale, în funcție de nevoi.”*, (2) *Elevul are obligația de a participa la activitățile de învățare on-line stabilite de unitatea de învățământ.”*, Ministerul Educației și Cercetării a instituit obligativitatea elevilor de a participa la cursuri, dar nu a menționat nicio metodă concretă de a asigura dreptul la învățătură și resursele necesare.

7. Mai mult, în Ordinul nr. 4135/2020, la art. 11 alin. (1), este specificat faptul că părintele, tutorele legal instituit sau susținătorul legal are obligația de a lua toate măsurile necesare pentru a asigura accesul și participarea preșcolarului/elevului la activitățile de învățare on-line organizate de unitatea de învățământ.

8. Petentul consideră că Ministerul Educației și Cercetării avea obligația să asigure echipamentele necesare, nicidecum de a pasa responsabilitatea familiilor, care nu dispun de resursele necesare pentru achiziționarea de dispozitive pentru conectarea la internet încâlcându-li-se, astfel, dreptul la învățătură prevăzut de art.32 din Constituția României.

9. Elevilor, în contextul continuării cursurilor în mediul on-line, li se încalcă dreptul la egalitate de șanse, performanțele acestora la examenele naționale fiind afectate din cauza pauzei generată de lipsa accesului la educație. Incluziunea socială presupune totalitatea unor măsuri luate pentru anumite categorii sociale, în vederea asigurării drepturilor acestora însă, în situația menționată, nu au existat măsurile necesare.

10. Precizăm faptul că, în spațiul public, au apărut solicitări din partea elevilor și părinților privind asigurarea resurselor necesare desfășurării Online, ieșiri publice care au subliniat imposibilitatea tuturor elevilor de a beneficia de dreptul la învățătură. Printre exemple enumerate de petentă se numără: scrisoarea unei eleve din comuna Șuletea, județul Vâlcea, transmisă primarului localității cu rugămintea de a-i împrumuta un telefon pentru a putea participa la orele online, situația unui sat din județul Covasna unde preotul localității trăgea un semnal de alarmă privind situația financiară precară a copiilor. Mai mult decât atât, petenta precizează că pentru elevii din județul Olt, învățarea se rezumă la niște fișe de lucru pe care părinții le iau de la magazinul din sat, atunci când ies la cumpărături.

Sușținerile reclamatului Ministerul Educației Naționale

11. În punctul de vedere înregistrat de reclamat, înregistrat 3935/01.07.2020, precizează faptul că măsurile luate de către autorități, potrivit actului administrativ cu caracter normativ criticat, vizează toți elevii fără a se face vreo diferență de natură discriminatorie în cadrul acestora. Mai mult, potrivit prevederilor art. 12 alin (1) din Instrucțiunea aprobată prin Ordinul nr. 4135/2020 elevii și preșcolarii au dreptul de a avea acces gratuit la portalurile, platformele de învățare, bibliotecile virtuale și la alte resurse de învățare digitale, în funcție de nevoi.

12. Faptul că între beneficiarii sistemului de educație există și categorii defavorizate care nu au acces la anumite mijloace tehnice nu duce automat la concluzia că normele care reglementează în situația pandemiei, măsuri de continuare a învățământului prin accesul gratuit la platforme de învățare online pentru toți elevii sunt discriminatorii. În cadrul unei societăți democratice există în mod firesc o dinamică economică potrivit căreia unele categorii sociale au acces la anumite produse și servicii iar altele nu, fără a exista în acest sens o discriminare socială ce ar putea fi sancționată de Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării.
13. În situația în care din motive obiective (spre exemplu, absența echipamentelor informatice și/sau a conectării la internet) unii elevi nu pot participa la activitățile de învățare on-line, pentru aceștia sunt valabile prevederile art.15 din Instrucțiune, conform cărora pentru preșcolarii/elevii din medii dezavantajate, inspectoratele școlare și unitățile de învățământ, cu sprijinul autorităților locale și al altor parteneri educaționali, iau măsuri pentru asigurarea condițiilor necesare și a accesului la activități de învățare prin identificarea nevoilor și a soluțiilor de dotare cu echipamente informatice și conectare la internet.
14. În susținerea acestui demers a fost emis HG nr. 370/2020 privind aprobarea Programului național "Școala de acasă" și pentru alocarea unei sume din Fondul de rezervă bugetară la dispoziția Guvernului, prevăzut în bugetul de stat pe anul 2020, pentru Ministerul Educației și Cercetării.
15. Astfel, conform prevederilor art. 1 alin (1) din HG nr. 370/2020 „Se aprobă Programul național "Școala de acasă" în vederea achiziționării de dispozitive electronice cu conexiune la internet, necesare dotării unităților de învățământ preuniversitar de stat în vederea facilitării activităților didactice la distanță pentru elevii din medii defavorizate, înmatriculați în unitățile de învățământ preuniversitar de stat, care va fi derulat de către Ministerul Educației și Cercetării în anul 2020." 16. Ministerul reclamat susține faptul că urmează să fie achiziționate în cadrul acestui program dispozitive electronice cu conexiune la internet, necesare dotării unităților de învățământ preuniversitar de stat în vederea facilitării activităților didactice la distanță pentru elevii din medii defavorizate, înmatriculați în unitățile de învățământ preuniversitar de stat, program care va fi derulat de către Ministerul Educației și Cercetării în anul 2020.
17. Prin acest program se va asigura punerea la dispoziție în mod gratuit pentru toți elevii care nu au posibilitatea de a se conecta la internet (cca. 250.000 de elevi) din învățământ preuniversitar de stat, de tablete electronice, tocmai pentru a veni în sprijinul rezolvării acestei situații, respectiv de a facilita pentru toți elevii din România posibilitatea predării cursurilor online, pe toată perioada de suspendare a cursurilor în învățământul preuniversitar.
18. Astfel, în data de 19.06.2020 a fost înaintat către Oficiul Național pentru Achiziții Centralizate caietul de sarcini în vederea achiziționării a 25.000 de dispozitive electronice cu internet, în baza fundamentării necesarului de către inspectoratele școlare județene/ municipiul București.
19. Aceste dispozitive electronice cu conexiune la internet vor fi distribuite elevilor din medii defavorizate, înmatriculați în unitățile de învățământ preuniversitar de stat de către unitățile de învățământ, în baza unui proces-verbal de predare - primire doar pe perioada desfășurării

învățământului online, din moment ce învățământul va reveni în unitățile școlare, acestea au obligația de a returna respectivele dispozitive.

20. Reclamatul, în concluzie, susține faptul că, în situația identificării unor cazuri în care elevii nu pot participa la activitățile de învățare on-line, unitățile de învățământ și inspectoratele școlare vor oferi sprijin adaptat specificității acestora și vor transmite elevilor resurse educaționale și sarcini de lucru, inclusiv dispozitive electronice cu conexiune la internet. Totodată, materia prevăzută în programa școlară, aferentă semestrului al doilea al anului școlar 2019-2020, va fi recuperată împreună cu toți elevii, începând cu anul școlar următor. Astfel, se precizează că Ministerul Educației și Cercetării a depus toate diligențele pentru a asigura accesul și dreptul la educației tuturor elevilor din România, ducând astfel la îndeplinire măsurile dispuse de autoritățile de resort pentru protejarea stării de sănătate a acestora precum și a cadrelor didactice, neexistând limitări a dreptului la educație, în condițiile în care niciun elev din România nu suferă prejudicii care să decurgă din luarea măsurilor de suspendare a cursurilor.

21. Totodată, reclamatul susține că încălcarea dreptului la educație nu poate fi primită nici din prisma faptului că finalizarea anului școlar nu a fost afectată pentru niciun elev, iar Ministerul a transmis precizări și recomandări conforme cu prevederile hotărârilor Comitetului Național pentru Situații de Urgență, având ca prioritate sănătatea și siguranța tuturor celor implicați în sistemul de educație.

22. Situațiile particulare prezentate în petiție pot fi soluționate cu sprijinul tuturor autorităților implicate în procesul de învățământ. La nivelul țării există o serie de programe sociale menite să vină în sprijinul familiilor care întâmpină dificultăți financiare prin acordarea unor ajutoare pentru achiziționarea de calculatoare așa cum este Programul Euro 200. Potrivit Legii nr. 269/2004 privind acordarea unui ajutor financiar în vederea stimulării achiziționării de calculatoare cu modificările și completările ulterioare acest ajutorul financiar se acordă beneficiarilor de către Ministerul Educației și Cercetării pe baza documentelor doveditoare prevăzute în normele metodologice.

23. În ceea ce privește temeiul de drept și conținutul actului administrativ criticat, dorim să amintim faptul că măsurile prevăzute în Ordinul menționat, au fost luate în contextul în care pe teritoriul României s-a instituit starea de urgență. Astfel, Ministerul Educației și Cercetării, în calitate de autoritate publică centrală, care aplică politicile educaționale ale statului român și prin intermediul căruia se asigură dreptul constituțional la educație al copiilor, are obligația de a crea pârghiile legale necesare pentru ca elevii să beneficieze de acest drept indiferent de condițiile în care se află societatea, fără ca această obligație să fie extinsă însă și asupra asigurării dispozitivelor electronice. Cu toate acestea, așa cum am indicat mai sus, MEC este implicat într-o serie de programe al căror scop este facilitarea accesului la mijloacele tehnologice cu conexiune la internet pentru elevii care provin din medii defavorizate.

24. Totodată, precizăm că Ordinul nr. 4135/2020 a fost emis în temeiul prevederilor art.49 din anexa nr. 1 la Decretul nr. 195/2020 privind instituirea stării de urgență pe teritoriul României, ale Hotărârii Parlamentului României nr.3/2020 și al prevederilor Decretului nr.240/2020 privind prelungirea stării de urgență pe întreg teritoriul României. Acest act normativ reglementează

măsurile la nivelul Ministerului Educației și Cercetării, al inspectoratelor școlare și al unităților de învățământ preuniversitar în vederea continuării procesului de învățare la nivelul sistemului de învățământ preuniversitar, măsuri care au scopul de a asigura desfășurarea procesului de învățare on-line.

25. Așadar, Ministerul Educației Naționale susține că elaborarea ordinului a reprezentat răspunsul instituțional la obligația/responsabilitatea MEC, ca minister de resort, de a stabili modul de derulare (organizare și desfășurare) a activităților „din planurile de învățământ, în format Online”, precum și „modul de recuperare a elementelor care nu pot fi parcurse în această perioadă”, fiind în acord cu prevederea art.3 alin.(2) din Decretul nr.240/2020. Opțiunea de desfășurare a activităților educaționale/de învățare în format on-line/asistate de tehnologie electronică este în acord cu opțiunea tuturor țărilor din Europa.

26. Emiterea actului s-a făcut cu respectarea tuturor normelor legale și a principiilor constituționale, fondate pe situația de fapt referitoare la menținerea contextului excepțional care a determinat instituirea stării de urgență, interesul public general care a reclamat prelungirea acestei stări excepționale, menținerea aplicării măsurilor deja adoptate, precum și adoptarea unor noi măsuri care să permită autorităților publice să intervină eficient și cu mijloace adecvate pentru gestionarea crizei.

27. Referitor la prevederile art.II alin.(I) din Instrucțiune, ministerul susține că trebuie înțelese ca o obligație generală a părintelui de a asigura accesul și participarea preșcolarului/elevului la activitățile de învățare on-line, fără a exista o referire expresă la vreo obligație materială din partea acestora și fără a institui sancțiuni în cazul nerespectării sale.

28. De asemenea obligația părinților de a lua măsurile necesare pentru a asigura accesul și participarea preșcolarului /elevului la activitățile de învățare on-line organizate de unitatea de învățământ mijloacele necesare desfășurării în bune condiții a învățământului în sistem on-line este o obligație corelativă celei de a asigura frecventarea/participarea la cursurile școlare stipulată la art.51 alin. (2) din Legea nr.272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, cu modificările și completările ulterioare.

29. În ceea ce privește prevederea alin.(2) al art.12 din Instrucțiune, obligația precizată pentru preșcolari/elevi de a „participa la activitățile on-line stabilite de unitatea de învățământ”, nu face decât să particularizeze, în raport cu învățarea în format on-line/asistată de tehnologie electronică, îndatorirea/obligația generală inclusă la art.14 lit. a) din Statutul elevului, aprobat prin O.MENCS nr.4742/2016.

30. Mai mult, prevederile art.II și art.12 din Instrucțiune nu se aplică părinților, și respectiv elevilor care din motive obiective (spre exemplu, absența echipamentelor informatice și/sau a conectării la internet) nu pot participa la activitățile de învățare on- line. Pentru acești elevi sunt valabile prevederile art.15 din Instrucțiune.

31. Faptul că în România ne confruntăm cu existența unor cazuri de infectare cu virusul SARS – CoV2 nu conduce la concluzia petentei că Ordinul nr. 4135/2020 încalcă dreptul la viață, la sănătate sau că ar crea o discriminare.

32. Totodată, reclamata, referitor la critica privind instituirea obligativității de participare la cursurile online, susține că aceasta este în strânsă legătură cu beneficiul pe care elevul în poate obține urmare a participării la aceste cursuri în sensul valorificării activității-suport pentru învățarea on- line prin acordarea de note/calificative. Acolo unde există un beneficiu există o obligație corelativă alințeri s-ar înfrânge principiul echității și al bunei credințe.
33. Elevii reprezentați de asociația petentă beneficiază sau are accesul gratuit la portalurile, platformele de învățare, bibliotecile virtuale și la alte resurse de învățare digitale, în funcție de nevoi, această prevedere se aplică tuturor elevilor fără a se face vreo diferență de natură discriminatorie în cadrul aceleiași categorii.
34. Ministerul reclamat invocă faptul că Tribunalul București prin Sentința civilă nr. 5005 din data de 07.12.2012 dată în dosarul nr. 71462/3/2011, susținea că discriminarea poate fi invocată numai în raport cu situații identice, similare, sau analoage în care se află două sau mai multe persoane, față de care se aplică un tratament diferențiat, fără ca acesta să fie justificat de un scop legitim și fără ca metodele de atingere a acelui scop să fie adecvate și necesare.
35. Având în vedere faptul că Asociația Elevilor din Constanța precum și elevii reprezentați de acesta nu se află într-o situație discriminatorie, aceștia beneficiind în mod egal de toate măsurile întreprinse de autorități pentru asigurarea accesului și exercitarea dreptului la educației, considerăm că petiția este inadmisibilă.
36. Astfel că, raportat la obiectul sesizării și la dispozițiile legale redate anterior, reclamata solicită respingerea petiției ca inadmisibilă.

V. Motivele de fapt și de drept

37. Luând act de plângere, astfel cum este formulată, Colegiul urmează să analizeze calitatea procesuală activă a petentului în fața C.N.C.D.
38. Conform prevederilor art. 5 din Ordinul C.N.C.D. nr. 144/2008 privind Procedura internă de soluționare a petițiilor și sesizărilor: "Petentul este persoana care se consideră discriminată și sesizează Consiliul cu privire la săvârșirea faptei de discriminare împotriva sa".
39. Potrivit dispozițiilor art.7 alin. 1 din Ordinul C.N.C.D. nr. 144/2008 privind Procedura internă de soluționare a petițiilor și sesizărilor "persoana interesată este fie persoana care se consideră discriminată și sesizează Consiliul cu privire la săvârșirea unei fapte de discriminare împotriva sa, fie una din persoanele prevăzute la art. 8 alin.1 și 2 sau alte persoane care au un interes legitim în combaterea discriminării și reprezintă o persoană, un grup de persoane sau o comunitate împotriva căreia s-a săvârșit o faptă de discriminare".
40. Din lecturarea actului normativ O.G. 137/2000R, reținem că legiuitorul intern a oferit calitate procesuală activă în fața C.N.C.D. doar persoanei asupra căreia s-a produs discriminare sau/și organizațiilor neguvernamentale care au ca scop protecția drepturilor omului sau care au un interes legitim în combaterea discriminării.
41. Prin urmare, înțelegem că legiuitorul intern practic a limitat persoanele care au calitate procesuală activă în fața C.N.C.D (din prisma unui interes legitim) la persoana asupra căreia sa manifestat discriminare și/sau organizațiile neguvernamentale care au ca scop protecția

drepturilor omului sau care au un interes legitim în combaterea discriminării, ceilalți subiecți activi ai discriminării având calitatea procesuală activă doar în fața instanței de judecată care poate constata fapta de discriminare și restabilirea situației anterioare discriminării.

42. Astfel, prin raportare la prevederile legale mai sus menționate, o persoană poate fi calificată ca având calitate procesuală activă în fața C.N.C.D. numai dacă îndeplinește cumulativ următoarele condiții:

- ✓ Existența unui interes legitim în combaterea discriminării;
- ✓ Existența calității de reprezentant al unei persoane, grup de persoane sau comunitate împotriva căreia s-a săvârșit o faptă de discriminare.

43. Faptul că legiuitorul nu a reglementat situația în care o persoană juridică să fie victima discriminării și, pe cale de consecință, să dețină calitate procesuală activă pentru a sesiza Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării rezultă și din prevederile art. 26 din O.G. 137/2000 care prevăd sancțiunile aplicabile în caz de discriminare. Potrivit acestui articol, sancțiunile vizează două categorii de fapte, discriminarea care a vizat o persoană fizică, respectiv discriminarea care a vizat un grup de persoane sau o comunitate. Ipoteza discriminării care a vizat o persoană juridică nu este menționată.

44. Totodată, din analiza valorilor ocrotite, astfel cum sunt definite în art. 1 din Ordonanța 137/2000 coroborat cu natura criteriilor de discriminare enunțate în art. 2 din Ordonanță, se desprinde concluzia că acestea sunt proprii persoanelor fizice, persoana juridică nefiind subiect al reglementării ca posibilă victimă a discriminării. În privința persoanei juridice este reglementată în mod expres numai obligația sa de a respecta principiile enunțate în preambulul Ordonanței.

45. Colegiul director constată faptul că petentul nu a dovedit calitatea sa sau interesul în fața Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20. alin.2, din O.G.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, cu unanimitate de voturi ale membrilor prezenți la ședință,

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Admiterea excepției lipsei calității procesuale active;
2. O copie a prezentei hotărâri se va comunica părților.

VI. Modalitatea de plată a amenzii: -

VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita:

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, potrivit O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicată și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.

Membrii Colegiului Director prezenți la ședința de deliberări online din data de 03.02.2021 au fost:

ASZTALOS Csaba Ferenc – Membru, DIACONU Adrian – Membru, GRAMA Horia – Membru, HALLER István – Membru, JURA Cristian – Membru, LAZĂR Maria – Membru, MOȚA Maria – Membru, OLTEANU Cătălina – Membru, POPA Claudia Sorina - Membru

Prezenta hotărâre va fi comunicată în baza Ordinului Președintelui C.N.C.D. nr. 138 din 24.03.2020.

**ASZTALOS Csaba Ferenc
Membru Colegiul Director,
Președinte C.N.C.D.**

Data redactării: 04.02.2021, M.L./A.B.

Notă: prezenta Hotărâre emisă potrivit prevederilor legii și care nu este atacată în termenul legal, potrivit OG 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ, constituie de drept titlu executoriu.